

*Kocaman beyaz bir
battaniyeye sarınmış,
yaklaşık yetmiş
yaşlarında bir adam
beşikte oturuyordu.
Çenesinden uzun,
duman rengi bir
sakal sarkıyordu.*

F. SCOTT FITZGERALD Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi

ÇEVİRİ: SEÇKİN SELVİ

F. SCOTT FITZGERALD
BENJAMIN BUTTON'IN
TUHAF HİKÂYESİ

Can Modern
Kısa Modern / 16

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi, F. Scott Fitzgerald
The Curious Case of Benjamin Button

İlk baskı: "The Curious Case of Benjamin Button", *Collier's Magazine*, Mayıs 1922; "O Russet Witch!", *Metropolitan*, Şubat 1921.

Bu çeviride kaynak alınan baskı: *Tales of the Jazz Age*, Oxford World's Classics, 2012.

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2020, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 4 000 adet yapılmıştır.

İngilizce aslından çeviren: Seçkin Selvi

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Melis Ofias

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

İç baskı ve cilt:

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-4476-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750744761

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

F. SCOTT FITZGERALD
BENJAMIN BUTTON'IN
TUHAF HİKÂYESİ

Öykü

İngilizce aslından çeviren: Seçkin Selvi

**F. Scott Fitzgerald'ın
Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:**

Son Patron, 2016

Mazisi Olan Kadın, 2019

F. SCOTT FITZGERALD, 1896'da, Minnesota'da doğdu. İlk öyküsünü on üç yaşında okul gazetesinde yayımladı. Üniversite hayatı boyunca yazmayı sürdürdü. 1917'de Princeton Üniversitesi'nden ayrılıp orduya yazıldı fakat ertesi yıl savaş bitince New York'ta reklamcılığa başladı. İlk romanı *This Side of Paradise* (Cennetin Bu Tarafı) 1920'de Scribner's tarafından yayımlandı ve büyük başarı yakaladı. Aynı yıl Zelda Sayre'la evlendi. "Caz Çağı"nın kurucuları addedilen çiftin çalkantılı ilişkisi her ikisinin de kitaplarına konu oldu. Fitzgerald, 1922'de *The Beautiful and Damned*'i (Güzel ve Lanetli), 1925'te *Muhteşem Gatsby*'yi, 1934'teyse otobiyografik öğeler içeren *Buruktur Gece*'yi yayımladı; yazarlık hayatı boyunca çeşitli dergilere öyküler yazdı. Son eseri olan *Son Patron* yarım kaldı. Eserlerinde çoğunlukla "Gürültülü Yirmiler"i konu alan ve Gertrude Stein'in deyiimiyle "Kayıp Nesil"in temsilcilerinden sayılan Fitzgerald, 1940'ta kalp krizinden öldü.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 168 yapıt çevirdi.

İçindekiler

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi	11
“Ey Kızıl Saçlı Büyücü!”	51

BENJAMİN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

1

Evde doğum yapmak, ta 1860'a kadar kabul gören bir uygulamaydı. Bana söylendiğine göre, şimdilerde ulu tıp tanrıları bebeğin ilk çığlıklarının bir hastanede, tercihen rağbet gören şık bir hastanedeki anestezi ortamında duyulması gerektiğine hükmetmişler. Demek ki 1860 yazında ilk çocuklarının hastanede doğmasına karar veren genç Mr. ve Mrs. Button çifti bugün revaçta olan yöntemden elli yıl önce davranmışlar. Bu kronolojik farkın, anlatmak üzere olduğum şaşkırtıcı tarihe üzerinde etkili olup olmadığı asla öğrenilemeyecek.

Ben olanları anlatacağım ve karar vermeyi size bırakacağım.

Roger Button ailesinin, Baltimore'un savaş öncesi günlerinde toplumsal ve parasal açıdan gıpta edilen bir konumu vardı. Her Güneylinin bildiği gibi, insanlara Güney

Eyaletleri Konfederasyonu'ndaki yaygın soylular topluluğunun üyesi olma hakkını veren Bu Aile'den ya da Şu Aile'den geliyorlardı. Bu, bebek sahibi olma köklü geleneğiyle ilk deneyimleriydi – Mr. Button da doğal olarak kaygılıydı. Kendisinin dört yıl malum nedenden dolayı “Manşet” lakabıyla tanındığı Connecticut'taki Yale Üniversitesi'ne gidebilsin diye doğacak çocuğun oğlan olmasını umuyordu.

Mr. Button, o büyük olaya adanan eylül sabahı saat altıda uyandı, gergindi, giyindi, şık bir fular bağladı ve gece karanlığının bağrına yeni bir can katıp katmadığını öğrenmek için Baltimore sokaklarından hızla hastaneye yollandı.

Maryland Hanımefendiler ve Beyefendiler Özel Hastanesi'ne varmasına yüz metre kala, aile hekimleri Doktor Keene'in, mesleğin yazısız ahlak kurallarına göre bütün doktorların yaptığı üzere, ellerini yıkıyormuş gibi ovuşturarak hastane merdivenlerden indiğini gördü.

Roger Button&Co. Toptan Hırdavat ve Nalburiye Şirketi'nin başkanı Mr. Roger Button, o pitoresk dönemin Güneyli beyefendilerinden beklenen vakarı bir yana bırakıp doktorun yanına koştu. “Doktor Keene!” diye seslendi. “Ah, Doktor Keene!”

Doktor onu duydu, döndü, sert doktor suratına yayılan tuhaf bir ifadeyle Mr. Button'ın yaklaşmasını bekledi.

Mr. Button soluk soluğa doktorun yanına gelince, “Ne oldu?” diye sordu. “Kız mı oldu? Oğlan mı? Ne oldu?”

Doktor Keene sertçe, “Mantıklı olun,” diye kestirip attı. Biraz tedirgin ve gergin görünüyordu.

Mr. Button, yalvarırcasına, “Çocuk doğdu mu?” diye sordu.

Doktor Keene kaşlarını çatı. “Yani, tabii, sanırım şöyle ya da böyle doğdu sayılır.” Mr. Button’a gözlerinde yine tuhaf bir ifadeyle baktı.

“Karım iyi mi?”

“Evet.”

“Çocuğum oğlan mı kız mı?”

Doktor Keene bu sefer gerçekten öfkelenerek, “Yeter artık!” diye haykırdı. “Gidip kendiniz görün. Olacak iş değil!” Son sözler ağzından neredeyse bir çırpıda çıktı, sonra arkasını dönerek, “Böyle bir vaka mesleki itibarıma hale getirir mi? Bunun gibi bir vaka daha olursa beni mahveder – herkesi mahveder,” diye mırıldandı.

Mr. Button, “Ne oldu?” diye ısrar etti. “Üçüz mü yoksa?”

Doktor, “Hayır, üçüz değil,” diye kestirip attı. “Dahası, gidip kendi gözlerinizle görebilirsiniz. Ayrıca benden başka bir doktor bulun. Sizi dünyaya kendi ellerimle getirdim, delikanlı, kırk yıldır aile doktorunuzum, ama artık bitti! Bir daha ne sizi görmek isterim ne de ailenizden başka birini! Hoşça kalın!”

Sonra sertçe arkasına döndü, kaldırımın kenarında bekleyen faytonuna bindi ve hızla uzaklaştı.

Mr. Button afallamış bir halde, tepeden tırnağa titreyerek kaldırımında kalakaldı. Ne gibi korkunç bir şanssızlık olmuş olabilirdi? Maryland Hanımefendiler ve Beyefendiler Özel Hastanesi’ne girme hevesini birden kaybetmişti – yine de bir an duraksadıktan sonra kendini zorlayarak merdivenlerden çıkıp kapıdan girdi.

Giriş salonunun elle tutulacak kadar kasvetli ortamında, masa başında bir hemşire oturuyordu. Mr. Button mahcubiyetten yutkunarak kadının yanına gitti.

Hemşire gülümseyerek başını kaldırdı. “Günaydın.”

“Günaydın, şey, ben Mr. Button.”

Bu adı duyunca hemşirenin yüzüne bir dehşet ifadesi yayıldı. Ayağa fırladı, kaçıp gidecekti sanki, ama zorla kendini toplayabildi.

Mr. Button, “Çocuğumu görmek istiyorum,” dedi.

Hemşire küçük bir çığlık attı. “Ah – tabii!” dedikten sonra histerik bir tonla sözünü sürdürdü. “Yukarıda. Hemen üst katta. Çıkın – yukarı çıkın!”

Hemşire parmağıyla üst katı işaret etti. Soğuk terler döken Mr. Button sendeleyerek döndü ve ikinci kata çıkmaya başladı. Oraya gelince, elinde bir tasla yanına yaklaşan hemşireye, “Ben Mr. Button,” diyebilirdi zar zor. “Görmek istiyordum, yani–”

Çat! Tas yere düştü, merdivenlere doğru yuvarlandı. Çat! Çat! Tas, gelen beyefendinin neden olduğu genel dehşet havasına ayak uydururcasına metodik bir biçimde basamaklardan yuvarlanmaya devam etti.

“Çocuğumu görmek istiyorum!” Mr. Button neredeyse haykırır gibi konuşuyordu. Yiğilip kalmak üzereydi.

Çat! Tas birinci kata indi. Hemşire kendini topladı, Mr. Button’a son derece küçümseyen bir ifadeyle baktı.

Alçak sesle, “*Peki* Mr. Button,” dedi. “*Pekâlâ!* Bu sabah bu olayın bizi ne duruma düşürdüğünü *bir* bilerseniz! Gerçekten olacak iş değil! Bu olaydan sonra hastanenin itibarı yerine gelmeyecek...”

Mr. Button alçak sesle, “Hadi çabuk!” dedi. “Daha fazla dayanamayacağım!”

“Öyleyse şöyle buyurun, Mr. Button.”

Mr. Button kendini sürükleyerek hemşirenin peşi sıra yürüdü. Uzun bir koridorun sonunda, çeşitli ağlamalarla inlemelerin yükseldiği bir odaya geldiler, sonraları bu oda “ağlama odası” diye adlandırılacaktı. İçeriye girdiler. Oda da yarım düzine tekerlekli beşik sıralanmış halde, her biri başucunda bir isimlikle, duruyordu.

Mr. Button, soluk soluğa, “Benimki hangisi?” diye sordu.

Hemşire, “Şuradaki!” dedi.

Mr. Button’ın gözleri kadının işaretparmağını izledi ve şunu gördü. Kocaman beyaz bir battaniyeye sarınmış, yaklaşık yetmiş yaşlarında bir adam zorla sığıştığı beşikte oturuyordu. Seyrelmiş saçları neredeyse bembeyazdı, çenesinden de pencereden giren rüzgârda tuhaf bir biçimde öne arkaya sallanan uzun, duman rengi bir sakal sarkıyordu. Adam ölgün, ferî kaçmış gözlerinde şaşkın bir ifadeyle bir şeyler sorar gibi Mr. Button’a bakıyordu.

Mr. Button’ın duyduğu dehşet bir anda öfkeye dönüştü. “Çıldırıldım mı ben?” diye kükredi. “Bu iğrenç bir hastane şakası mı?”

Hemşire ciddi ve sert bir edayla, “Bize hiç de şaka gibi gelmiyor,” dedi. “Sizin çıldırıp çıldırmadığınızı bilemem – ama şu gördüğünüz kesinlikle sizin çocuğunuz.”

Mr. Button’ın alnındaki soğuk terler bir misli arttı. Gözlerini yumdu, sonra açıp bir daha baktı. Yanlışlık yoktu, yetmiş yaşında bir adama –bacakları oturduğu beşiğin

kenarlarından aşığıya sarkan, yetmiş yaşında bir *bebeğe*-bakıyordu.

Moruk uysal bir edayla bir ona baktı, bir ötekine, sonra birden çatlak, ihtiyar sesiyle, “Sen benim babam mısın?” diye sordu.

Mr. Button ve hemşire şiddetle irkildiler.

Moruk, “Çünkü eğer babamsan,” diye huysuzca sürdürdü sözünü; “Beni buradan çıkarmanı istiyorum – ya da en azından daha rahat bir beşik getirmelerini sağla.”

Mr. Button öfkeyle patladı: “Tanrı aşkına, nereden çıktın sen? Kimsin?”

Aynı mızımız ses, “Kim olduğumu tam olarak söyleyemem,” dedi, “çünkü dünyaya geledi ancak birkaç saat oldu, ama soyadım kesinlikle Button.”

“Yalan söylüyorsun! Sahtekârın tekisin sen!”

Moruk bitkin bir halde hemşireye döndü. Cılız bir sesle, “Yeni doğan bir çocuğa ne de güzel bir karşılama,” diye yakındı. “Ona yanıldığını söyleseñize lütfen.”

Hemşire ciddiyetle, “Yanılıyorsunuz Mr. Button,” dedi. “Bu sizin çocuğunuz, bunu kabullenmek zorundasınız. Onu olabildiğince çabuk eve götürmenizi rica ediyoruz, mümkünse bugün.”

Mr. Button kulaklarına inanamayarak, “Eve mi?” dedi.

“Evet, onu burada tutamayız. Anlıyorsunuz ya!”

Moruk, “Buna çok sevindim,” diye mızırdandı. “Burası daha sakin ortam arayan bir ufaklığın tutulacağı yer değil. Harala güreleden saatlerdir gözüme uyku girmedi. Yiyecek bir şeyler istedim,” bu noktada adamın sesi tiz bir protesto tonuna yükseldi, “getire getire bir şişe süt getirdiler!”

Mr. Button oğlunun yakınındaki bir sandalyeye çöküp yüzünü elleriyle kapadı. Dehşet içinde, “Aman Tanrım!” diye mırıldandı. “Herkes ne diyecek? Ne yapacağım?”

Hemşire, “Onu eve götüreceksiniz,” diye diretti. “Hem de derhal!”

İşkence çeken adamın gözlerinin önüne, şehrin kalabalık sokaklarından yanında bu hilkat garibesiyile yürüyüşü geldi. “Yapamam. Yapamam,” diye sızlandı.

Sokaktaki insanlar onunla konuşmak için duracaklardı, onlara ne söyleyecekti? Bunu, bu yetmişliği onlara tanıttırmak zorunda kalacaktı: “Oğlumu takdim edeyim, bu sabah doğdu.” Sonra o moruk battaniyesine sarınacak ve yollarına devam edecekler, hareketli, kalabalık dükkânların, köle pazarının önünden geçeceklerdi –Mr. Button bir an oğlu için keşke siyah olsaydı, ona bile razıydım diye düşündü– sonra meskenlerin olduğu bölgeye gelecekler, mahalledeki lüks evlerin ve huzurevlerinin önünden geçeceklerdi...

Hemşire, “Hadi! Toplayın artık kendinizi!” diye çıkıştı.

Moruk birden söze karıştı: “Bana bakın, sırtımda bu battaniyeyle eve kadar yürüyeceğimi sanıyorsanız, çok yanılıyorsunuz.”

“Bebekler her zaman battaniyeye sarılır.”

Moruk kötü kötü gülerek, küçük, beyaz bir kundak çıkardı. Titrek bir sesle, “Bakın!” dedi. “Benim için bula bula bunu hazırlamışlar.”

Hemşire resmî tavrıyla, “Bebekler her zaman bununla kundaklanır,” dedi.

Moruk, “İyi işte,” dedi; “iki dakika içinde bu bebeğin

üstünde hiçbir şey olmayacak. Bu battaniye fena halde kaşındırıyor. En azından bana bir çarşaf verebilirler.”

Mr. Button telaşla, “Battaniyeyi örtün! Örtün!” dedikten sonra hemşireye döndü. “Ne yapacağım?”

“Şehre inip oğlunuza birkaç parça giysi alın.”

Mr. Button’ın oğlunun sesi merdivenlerden aşağı izledi babasını: “Bir de baston al, baba. Bir baston istiyorum.”

Mr. Button hastanenin dış kapısını güm diye kapattı...

2

Mr. Button, Chesapeake Manifatura Mağazası’ndaki tezgâhtara günaydın dedikten sonra endişeli bir tavırla, “Oğluma kıyafet almak istiyorum,” dedi.

“Çocuğunuz kaç yaşında, efendim?”

Mr. Button boş bulunup düşünmeden cevap verdi: “Yaklaşık altı saatlik.”

“Bebek eşyaları arka reyonda.”

“Bilmem, sanmıyorum – ondan tam olarak emin değilim. O şey, yani oğlum, olağanüstü büyüklükte bir çocuk. Görülmemiş... bir büyüklükte.”

“O reyonda en büyük boy çocuk giysileri var.”

Mr. Button umutsuzluk içinde ağırlığını bir ayağından öbürüne vererek, “Erkek çocukların reyonu nerede?” diye sordu. Tezgâhtarın utanç verici sırrının kokusunu almış olduğundan kuşkulanıyordu.

“Hemen şurada.”

“Bilmem ki...” Mr. Button tereddüt ediyordu. Oğluna yetişkin giysileri alma fikri iğrenç geliyordu. Eğer *çok büyük* bir çocuk takımı bulsa, o korkunç sakalı kesebilir, ak saçları kahverengiye boyar, böylece beterin beterini gizler, özsaygısını ve pekâlâ Baltimore toplumundaki konumunu korumuş olurdu. Tabii, Mr. Button mağazayı suçladı hemen – bu gibi durumlarda mağaza suçlanır.

Tezgâhtar merakla, “Oğlunuzun kaç yaşında olduğunu söylemişsiniz?”

“O, şey, on altı yaşında.”

“Ah, özür dilerim. Altı *saat* dediniz sandım. Genç reyonunu yandaki koridorda bulacaksınız.”

Mr. Button perişan bir halde dönüp yürüdü. Sonra gözleri parlayarak durdu, vitrindeki mankeni işaret etti. “İşte!” diye haykırdı. “Bunu alacağım, mankenin üzerindeki.”

Tezgâhtar boş gözlerle baktı. “Ama olmaz ki,” diye itiraz etti, “bu çocuk giysisi değil. Olsa bile, zaten bu kıyafet balosu için. İsterseniz siz giyebilirsiniz!”

Müşteri asabi bir tonda, “Hemen paketleyin şunu,” dedi. “İstedğim tam da bu işte.”

Afallamış tezgâhtar denileni yaptı.

Mr. Button hastanenin bebek odasına gidince paketi fırlatırcasına oğlunun önüne attı. “Al işte sana kıyafet!”

Moruk paketi açtı ve içindekileri şaşkın bakışlarla süzdü.

“Bana biraz gülünç göründü,” diye mızırdandı. “Alay konusu olmak istemem...”

Benjamin Button doğduğu gün hastaneden babasıyla birlikte yürüyerek çıktı. Emekleme çağında bastonla geziyor, oyuncaklardan çok babasının purolarını aşırılmayı seviyordu. Büyüdükçe kır saçları renklendi, kırışiklıkları yok oldu; orta yaşlı bir adamken evlendiği kadından delikanlıyken sıkıldı. Benjamin'in bile akıl sır erdiremediği tersine bir hayatı konu eden *Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi*, F. Scott Fitzgerald'ın fantastik ögelerle dolu diğer öykülerinden "Ey Kızıl Saçlı Büyücü!" ile bir arada.

#amerikanmodernleri #fantastikedebiyat #genleşmek
#lanet #yalnızlık #aşk

canyayinlari.com | f | i | t | canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-4476-1

9 789750 744761